

t, dat iemand
hij voor het

dat Hij Zijn
even gaf. Het
j gaf het. Zo-
eemt het van
teb macht het
te nemen. Dit
en" (Joh. 10

wat iemand
de van Chris-
Het is ons te
en. Vooral als
voor zonda-
iteloos waren.
sterven. Want
rdige sterven;
ook bestaan
te jegen ons,
wij nog zon-

zoen voor ver-
stet meer. Maar
ntsoen of los-
dergenen, die
gebruikt in
had, die door
f vrouw dood-
de eigenaar
kon verzacht
i. Die losprijs
om de Grieken
om, waarvoor
gekocht.

is deze: Allen
zijn ze in de
voor hen, dan
de Zoon des
geven tot een
van zijn volk
Paulus heeft
die, die geen
ons gemaakt,
heid Gods in

zegt hiervan:
bedoeld, maar
ene kant, ter-
staat als Ver-
Rom. 5: 15 te
een deel van
mensheid."
hen, voor wie
die niemand

vertroosting.
nden getuigen
d. Wij kunnen
j kunnen geen
r de dood. We
reselijk: Altijd
de natuurlijke

an de Heiland
leven te geven
Evangeliewoord
niet uit. Met
velen in. Een
el is: „En die
het water des

s aan toedoen.
ar staat. Men-
dragen. Fari-
tuizend en één
oeten voldoen.
Jezus zag de
den en er moe-
vaarts tot Mij,
zal u rust ge-

meent Hij. We
op vertrouwt
e enige troost.
en losprijs. Hij
rijmaking van

vol vermaning.
t meer de ver-
het gaat over
aker. Maar de
we, dat Jezus
af? Is dat het
lgelukkig zijn
Maar daarmee
rmaand. Want
ont zijn. Maar
ijn wil, dat we

de apostelen.

De nieuwe Kerkorde van de Ned. Herv. Kerk in de praktijk

KERKELIJK LEVEN

OP EN OM 'T KERKPLEIN

Op 1 Mei zal het een jaar geleden zijn, dat in de Hervormde Kerk de Nieuwe Kerkorde werd ingevoerd, door zovelen begroet als het nieuwe, blijde lente-geluid. Heeft de voorlopige uitslag aan de verwachting voldaan?

Enkele reacties.

Dr G. P. van Ilterson schrijft in het blad der Confessionale Vereniging „Hervormd Weekblad" (13 Maart) in verband met de onzekerheid inzake bevoegdheid van de centrale kerkeraad in grotere gemeenten tegenover de door de synode geestelijk autonoom verklaarde wijkkerkeraden: „Als het die kant uitgaat, rijst de vraag of de nieuwe kerkorde, waarvoor ikzelf zo enthousiast heb gesproken, toen de zaak aanvankelijk werd opgezet, nu niet zodanig is vervormd, dat zij voor de kerk geen zegen brengt, maar een vloek. Immers, als de partijstrijd er door wordt vermeerderd, — als alles „los komt" in dier voege, dat alle broederbanden worden verwoest, — als wanorde en onenigheid gaan hoogtij vieren en wij uit elkaar komen te liggen zo ver, als dat onder de reglementen van 1816 nimmer het geval is geweest, — als wantrouwen en achterdocht schering en inslag gaan vormen, gaan wij de verkeerde kant op. En dat in een tijd, waarin ons volk vergaat, omdat het geen kennis heeft. In een tijd, waarin niet alleen de mid-denorthodoxie in de crisis is gekomen, maar onze gehele kerk. In een tijd, waarin wij het wel van de daken zouden willen schreeuwen, dat het zo niet door mag gaan en dat onze kerk niet nog meer tot een aanfluiting mag worden dan zij al is. Als één bepaalde zienswijze, die enkele mannen propageren, als dé zienswijze der kerk wordt geproclameerd en alle andere opvattingen als niet volwaardig-Hervormd worden afgewezen, wordt er met etiketten gewerkt als neo-calvinistisch en kerkelijk gereformeerd, die alleen maar verbitteren kunnen en die verwijdering brengen. Onze kerk verkeert m.i. in een staat van partijschappen, die erger is dan tien jaar geleden. Wij komen niet dichtert tot elkaar, maar raken hoe langer hoe verder van elkaar af. En wanneer men zich doof houdt voor wat er leeft in de gemeente, onder hen, die des Zondags nog ter kerk gaan, kan men koersen, zoals men wil, maar de tijd zal uitwijzen, waar het schip strandt. Ons land en volk is niet gebaat bij het succes van één bepaalde partij, maar (als de gehele lading mag meevaren) bij een waarlijk Christus-belijdende volkskerk."

Deze cri du coeur is geen cri de guerre, gelijk b.v. blijkt uit het eind van de tweede zin, waar men na het voorgaande heel wat scherper uitdrukking zou verwachten. Maar wel is hier grote teleurstelling. Een staat van partijschappen, erger dan tien jaar geleden! Wij raken hoe langer hoe verder van elkaar af!

En dat ondanks het feit van de doorbraak. De antithese moest immers weg. En daarmee de „richtingen" in de Hervormde Kerk. Men moest voortaan spreken van modaliteiten. Men verschilde immers alleen maar in de wijze van voorstellen. Zeg nuanceringen. 't Ging om interpretatie-kwesties. Maar men was één. Men had immers in de nieuwe kerkorde zo fier uitgesproken: „Als Christusbelijdende geloofs-gemeenschap gesteld in de wereld, vervult de Kerk haar apostolische opdracht....."; „In dankbare gehoorzaamheid aan de Heilige Schrift als de bron der prediking en enige regel des geloofs, doet de gehele Kerk..... belijdenis van de zelfopenbaring van de Drieëenige God."

Wat nu nog maar alleen overbleef, zei de brede middenpartij, was „het gesprek" aan te vangen. Als men dit nu maar doorzet dan komt men er wel. Dat betekent: er zijn in de kerk nog velerlei theologische beschouwingen. Die hebben alle tot hiertoe hun éénzijdige dynamiek gehad in groep en organisatie en

Zij moesten over de kerken niet heersen. Zij moesten allen slaaf zijn. Wee hun, die als vorsten in de kerk geheerst hebben. Wee hun, die zich door allen hebben doen dienen. Hun verderf is gewis en hun oordeel zeker.

Maar deze regel geldt toch ook voor alle christenen. Dat zij elkander de voeten zullen wassen. Dat zij elkander zullen dienen. Dat zij zich zullen geven. „Gij heet Mij Meester en Here en gij zegt wel, want Ik ben het. Indien dan Ik, de Here en de Meester, uw voeten gewassen heb, zo zijt gij ook schuldig elkan-ders voeten te wassen. Want Ik heb u een voorbeeld gegeven, opdat gelijkertwijls Ik u gedaan heb, gijlieden ook doet."

Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, een dienstknecht is niet meerder dan zijn heer, noch een gezant meerder, dan die hem gezonden heeft. Indien gij deze dingen weet, zalig zijt gij, zo gij ze doet" (Joh. 13: 13-17).

Ik vrees wel eens, dat we deze dingen wel weten. Maar niet doen. Anders zou het er in de Kerk vandaag anders toegaan dan het gaat. Laten we nu maar niet aan anderen denken. Maar ieder aan zichzelf. Er is Eén, die ons wil leren te dienen. Hij kan het ook. Door zijn Woord en Geest. Wee als we het niet leren willen. Laten we Fil. 2 nog maar eens lezen: „Want dat gevoelen zijt in u, hetwelk ook in Christus Jezus was" (Fil. 2: 5).

H. J. J.

partijblad. Maar nu de doorbraak gekomen is, moet men van die eenzijdigheid afstand doen. En in de kerkelijke bladen moeten de monologen vervangen worden door dialogen. Men moet onderling de verschillen bespreken, elkaar trachten te begrijpen, met elkaar twee mijlen willen gaan, en zo komt tot stand de theologische overeenstemming.

Dr van Ilterson is teleurgesteld, en wij verstaan dat. Maar wat we niet verstaan is dit, dat hij uit de zwenking in de Confessionale Vereniging, die in meerderheid praktisch de Confessie heeft losgelaten door te gaan aan de leiband van Karl Barth, niet veel eerder de consequentie getrokken heeft.

P. D.

Boeken, geleend van Prof. Schilder

't Was meen ik Montaigne die eens opmerkte, dat de reden waarom men geleende boeken zo traag teruggelief hierin gelegen is, dat het veel gemakkelijker is zulke boeken te houden, dan vast te houden wat er in staat.

Nu, dat zal wel zo zijn. Maar met dat al ontslaat dat toch niet van de verplichting, ze terug te bezorgen.

Ik schrijf dit naar aanleiding van het feit, dat de familie van Prof. Schilder in diens bibliotheek boeken mist, die althans na de bezetting daar aanwezig waren en dus niet door de Duitsers zijn geroofd. Het vermoeden ligt voor de hand, dat Prof. Schilder ze uitleende, maar ze niet terug ontving.

De familie verzocht mij, in „De Reformatie" even daarop de aandacht te vestigen. Mochten er onder onze lezers zijn, die boeken leenden en de teruggave tot hertoe verzuimden, dan zal deze vriendelijk bedoelde wenk ongetwijfeld voldoende zijn om aan het rechtmatig verzoek der familie Schilder te voldoen.

P. D.

* * Orgelfonds-Ereschuld

Iemand heeft eens gezegd, dat de meeste mensen meer plezier hebben in 't geven van presentjes dan in 't betalen van hun schulden — indien dit zo zou zijn, en men neemt onder deze rubriek het woord „schulds" niet al te stringent, dan hebben zij, die voor 't Orgelfonds bijdragen, dubbel plezier: zij doen wat present, en minderen tegelijk de „ereschuld". En wat zijn er dan sinds de laatste verantwoording weer een menien-van-t-dubbele-plezier!

Vrijdagmiddag moest ik afbreken, om de copie met 't oog op de feestdagen tijdig in Goes te hebben.

De Zaterdagmorgen bracht per giro aan: f.2.— van dames B. te G.; f.1.50 van J. S. te A.; f.3.— van F. J. te R.; f.2.— van A. P. v. E. te R.; f.4.50 van B. en W. en D. te H. („wat hadden we onze broeder Schilder toch lief!"). In mijn brievenbus vond ik f.2.50 van M. S.; Woensdagmorgen bleek ik bij de girodienst opnieuw heel wat „op mijn rekening" te hebben, want D. J. F. te 's-G. zond f.2.50; Mej. A. V. met enkele leden te V. maakte f.5.— over; A. v. H. f.2.50 (jammer, dat de Grand Gueux hiervan niet meer genieten kon); R. B. te Z. f.5.— (hartelijk dank voor Uw goede wensen!); de kleine kerk te W. f.4.65 (inderdaad, „de ereschuld zinkt weer verscheiden toontjes lager!"); M. V. te H. f.1.—; C. v. T. te K. f.10.— („En zij zongen een nieuw lied ter ere van het Lam"); P. L. te R. f.5.— (met hartelijke wedergroet!); A. W. te A. f.2.50; W. B. te S. f.25.—. De post bracht van W. J. B. te C. een bemoeiigend schrijven, waarvoor m'n bijzondere dank; ingesloten was f.2.—. R. de R. te B. zond me, met een sympathiek briefje, f.10.—. En prof. Holwerda overhandigde me f.20.—, n.l. van B. M. f.10.— en v. D. te E. f.10.—. Dat was dus tot Woensdagmiddag f.110.65.

Wat een rijke oogst! Maar er is nog meer te vermelden. Misschien heeft deze of gene bij zichzelf gedacht: en de studenten, voor wie het orgel toch mee in de eerste plaats bestemd is, steken die ook de handen uit? Zijn zo actief of passief, „statistisch" of „dynamisch", toeschouwers of medespelers? Nu en wat dacht U? Daar kreeg ik Woensdagmiddag bezoek van één hunner, die er drie dagen van 'n vacantie op uit geweest was, en bij leden onzer kerken te K. en omgeving rondgegaan was. Toen hij „de kous" omkeerde, kwam er uit te voorschijn (was ik Hieronymus van Alphen geweest, dan had ik allicht bij mezelf gezegd: „versterk u thans, mijn oogen!")..... de somma van f.342.50 — zegge en schrijf: drie honderd twee en veertig gulden, vijftig cents! Hier volgt de nadere specificering:

f.1.— werd bijgedragen door: K. P., G. de W., J. v. B., D. de J., W. P., Ph. S., G. S., K. v. G., L. M., J. W., H. C. de J., J. P., K. D., A. L. de L., H. S., J. E., R. D., O. G., T. v. d. H., P. P. Jr., J. B., W. N., Mevr. K., M. S. S., J. W., G. S., L. R., A. W., J. F., H. O., G. W., J. K., S. P., F. G., L. K., H. J. de K., D. de J., L. S., B. IJ., H. S., L. E. O., J. M., Z. H., A. P., R. R., H. M., J. v. V., J. B., J. H. S., D. J. M., W. S., G. J. V., H. V., H. G., J. G., dames G., J. v. D., T. S., M. J., N. J., P. S., L. E., T. S., S. T., P. K., R. M., M. J. S., W. B., W. K., S. de B., H. F. W. R., Mevr. D., J. v. B., E. A. v. D., J. H., H. N., H. J. v. B., J. R., S., K. B.

f.0.50 werd gegeven door J. H., v. D., H. G., M. B., P. S., L. v. R. T. en Mevr. K.

Verder gaven f.2.—: T. v. d. W., C. K., W. S., G. C. v. G., H. R., Mevr. de H., W. B. K. en R. T.

Met f.2.50 werden we verblid door: H. H., J. B., G. H. v. D., H. v. Z., A. T. G., J. O. M., B. v. d. B., D. v. O., mej. C. W., T. S., S. J. P., B. v. E., H. S., C. H., L. de V., N. v. D., R. A., H. M., M. B., v. d. K., H. J. S., O. W. B., G. S., C. H. L., T. J. S., W. v. d. K., W. G. B., A. B., G. J. R., J. S., C. R., J. v. d. W., H. J. S., J. S., L. S., F. de J. en D. J. B.

Schenking van f.10.— geschiedde door: C. ten C., J.

Grote mannen

Zijn ze er?

Naar ons oordeel: ja!

Van oude tijden aan hebben de penvoerders der volken geschreven „De viris illustribus", „Over beroemde mannen", lichtende voorbeelden. In de geschiedbeschrijving is dat zelfs een methode: de historici, de geestelijke stromingen, die een tijdvak beheersten, te groeperen om grote mannen, om „epochemachende" figuren, een tijdvak stempelende gestalten, zoals men bij onze Oosterburen zegt. Hebben wij voor dat „epochemachende Figuren" een Nederlands equivalent? Al even weinig als wij verhoudingsgewijs tegen de Duitsers op kunnen wat het getal onzer gedenktekenen en standbeelden betreft. Een Siegesallee als Berlijn kende, zoekt men in Nederland te vergeefs. Of het moest een gedrukte zijn, achter in het kerkelijk jaarboekje: de „In Memoriam's" aan overleden dominees gewijd. Want althans Gereformeerd Nederland houdt zijn dominees in ere. D.w.z. posthuum, na hun dood. Als ge zo'n oud jaarboekje nog eens in handen krijgt en het ene „In Memoriam" na het andere leest, dan zijt ge, alle piëteit voor al die piëteit ten spijt, geneigd om te denken: „Hoe zijn de helden gevallen!" En ge zegt: „Brave broeder Paulus, ge waart toch een erbarmelijk manneke om te zeggen, dat we deze schat dragen in aardse vaten!" Wij weten wel beter: mannetjesputters! En intussen hebben wij heel wat mannekes, die in hun levensdagen op sokken gingen op een sokkel gezet. Sukkels op sokkels. We hebben bijna nooit bij hun intocht, meestal eerst na hun uittocht ontdekt, dat we met gladiatoren te doen hadden.

Er werd eens een schoolmeester begraven. Een eenzaam man. Een eenzaam man. Een, die het leven verlangende sleet. Op zijn graf waren de bloemen vele. En de grafredenen. Onderweg naar huis zei iemand: „Als ze de goede man nu eens één potje goudsbloemen in zijn huis hadden gebracht en als ze nu bij zijn leven eens wat vaker: dank je wel, Meester! hadden gezegd....."

* *

Zijn er grote mannen?

Naar Gods oordeel: ja!

Maar God zegt het niet pas bij hun uittocht uit het leven. Hij poneert het bij hun intocht in deze wereld. Van Johannes de Doper: Deze zal groot zijn voor de HERE. Zo spreekt Hij, die mannen groot maakt. Hij is het, die elk menskind als een borduursel werkt. Hij maakt bijzonder werk van hen, die Hij voor bijzonder werk bestemt: „Eer dat Ik u in de moederschoot formeerde, heb Ik u gekend, en eer dat gij uit de baarmoeder voortkwaamt heb Ik u geheiligd; Ik heb u de volken tot een profeet gesteld." God heeft van Jeremia bijzonder werk gemaakt. Hij ging dat kindje stellen tot een koperen muur, tot een onneembare vesting. Daar was de HERE al mee bezig toen Hij nog moest geboren worden. Dat voltooide Hij in weder-geboorte.

Zo stelt God grote mannen.

Mannen, die groot zijn voor Hem.

Die grootheid is verborgen voor het vlees.

Die grootheid is alleen te kennen door het geloof. En het geloof geeft er God de ere van.

Aan die God, die ook voor een bepaalde taak in een bepaalde tijd Zich Zijn volk verkiest en formeert: aanvoerders en onbekende soldaten, die straks zullen komen voor God en Zijn Christus: Dewelke oordelen zal naar eens iegelijks werk.

Eerst wie gelovig levende bij de Schriften grootheid-vóór-de-HERE onderkende kan in het leven en bij de dood zeggen: Soli Deo gloria!

D. E. C.

v. O., R. K. G., Ph. Z., G. v. D., W. C. v. D., P. P. Sr., P. v. V. en G. S.

Ten slotte droegen bij: J. v. W. f.20.—, H. L. f.7.—, W. P. K.-P. f.5.—, H. v. d. S. f.5.—, J. de W. f.3.—, H. K. f.5.50, G. ten C. f.1.50, Mej. D. f.5.—, A. G. f.5.—, P. J. S. f.5.—, A. G. f.1.50 en M. D. N. f.1.50.

Hier is nog aan toe te voegen, dat W. S. de electrische aansluiting van het pedaal-orgel gratis verzorgde — dit was zijn bijdrage; in grote dank aanvaard.

Donderdagmorgen (we stonden toen dus op f.453.15) verraste mij de giro met: f.5.— van de Fam. D. N. te R.; f.2.50 van W. de W. te Z.; f.14.20 van de Mannen-vereniging te S.; f.2.— van de B. te 's-G.; f.2.50 van J. L. G. te A.; f.2.— van H. J. M. te D.; van C. K., J. K., L. K., J. R. en A. B. te D. H. elk f.1.—; van V. D. te K. f.3.—; van W. B. te O. f.1.—; van C. V. te E. „nog een dwitje": f.1.—; van E. G. te D. f.2.50; van S. N. te H. f.1.—; van C. C. V. te R. f.10.— („hij streed en kampte tot hij het volle accoord had gevonden"); van Gebr. V. te G. f.3.—; van S. B. te C. f.2.—; van W. de J. te R. f.1.—; van A. J. R. te A. f.2.50. Mee deze f.60.20 krom het bedrag tot f.513.35.

Op de giro-rekening van Prof. Schilder was bovendien nog binnengekomen: E. K. te A. f.2.—; N. N. f.2.— („geen toon zoo schoon bij mensch en goën dan die het hart ontvlamt"); H. J. L. te K. f.1.—; J. B. te Z. f.1.— („We verlangen reeds naar de Schooldag en hopen dan ook het orgel te zien"); J. de R. te H. f.5.—; J. D. te B. f.2.50; G. K. te A. f.5.—; J. H. W.-S. f.25.—; J. K. Jr